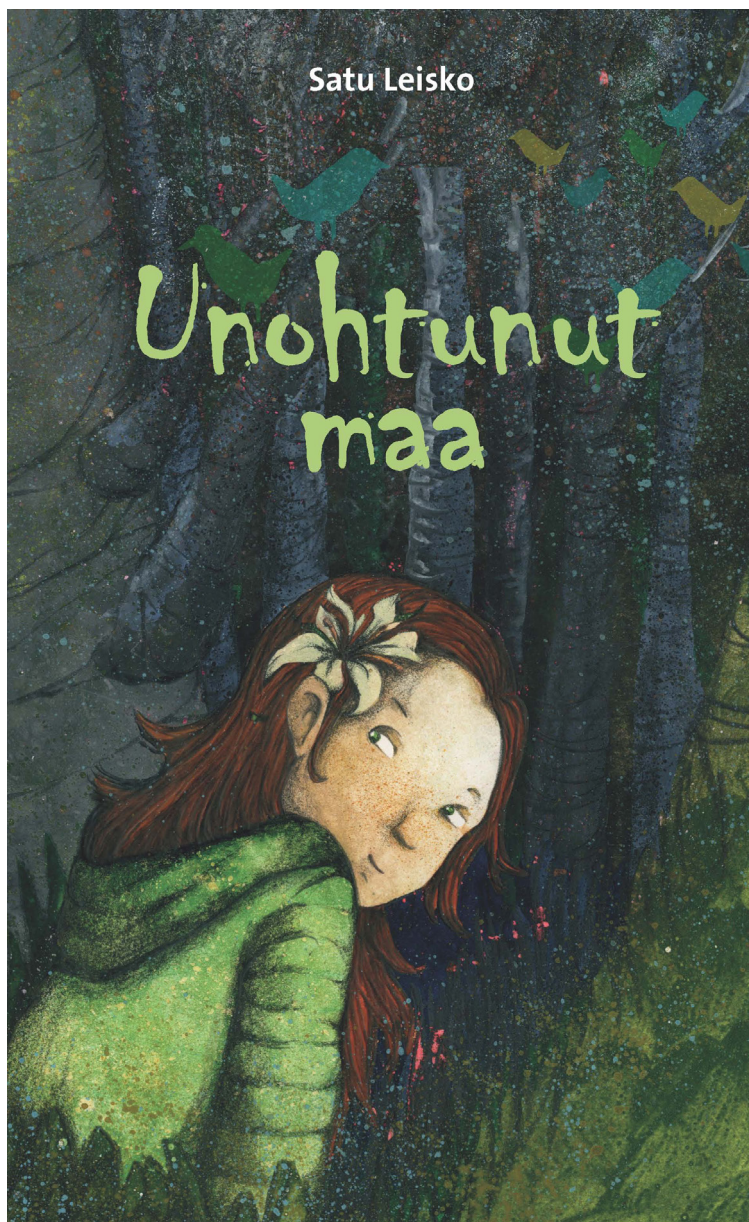

Tehtäviä kirjasta

►► Opettajan materiaali ◀◀

Satu Leisko

Kahoot!

Unohtunut maa -kirjasta on tehty Kahoot!-peli. Peli löytyy Kahoot!-palvelusta käyttäjän OpikeKVL tekemistä julkisista peleistä. Hae pelejä hakusanalla OpikeKVL.

Peli löytyy myös linkistä <https://play.kahoot.it/#/k/428ed558-60e9-4c8b-9c90-72c779106a6c>

Palautetta peleistä voi lähettää osoitteeseen opike@kvl.fi.

Oppimateriaalikeskus Opike, 2019

ISBN 978-951-580-571-3

www.opike.fi

Peruskysymykset

Tavoitteet: tekstin ymmärtämisen harjoittelu, kirjallinen/suullinen tuottaminen ja tekstin referointi, kirjallisuus-analyysin harjoittelu, keskustelu- ja yhteistyötaidot ryhmätoteutuksissa.

Valitse omalle ryhmällesi sopivin tai sopivimmat toteutustavat vaihtoehtoista **A-C**.

Toteutustavat:

- A)** Kirjoita vastaus.
- B)** Puhu parin kanssa. Etsikää vastaukset kirjasta, tarvittaessa luvuittain.
- C)** Ryhmätehtävä: Ryhmät saavat 1–4 kysymystä. Selvittäkää vastaukset kysymyksiin.
Tehkää posterit, jossa on kuvalliset vastaukset kysymyksiin. Piirtäkää itse tai leikatkaa kuvia lehdistä.
Posterit voi olla myös sähköinen, esimerkiksi Padletissa tai muulla vastaavalla alustalla.

Poimi listasta haluamasi kysymykset oppilaille.

Tekijät

1. Kirjan nimi on Unohtunut maa.

Kuka sen on kirjoittanut?

(vihje: kansi ja kirjan toinen sivu)

2. Milloin kirja on ilmestynyt?

(vihje: kirjan toinen sivu)

3. Onko tämä tavallinen kirja?

Kirjan takana on tämä merkki:

Mitä se tarkoittaa?

(vihje: Etsi internetistä hakusanalla "selkotunnus".)

4. Kuka on piirtänyt kirjan kuvat?

Hän on kuvittaja.

(vihje: kirjan toinen sivu)

5. Kirjassa on kuvia henkilöistä ja paikoista.

Mikä on sinun suosikkikuvasi? Miksi?

Henkilöt

6. Kuka on kirjan päähenkilö?

Mitä tiedät hänestä?

(vihje: sivu 2 ja takakansi)

7. Onko kirjassa muita henkilöitä?

(vihje: luvut 1-3)

8. Ketkä ovat kirjassa päähenkilön ystäviä?

Ketkä eivät ole päähenkilön ystäviä?

(vihje: luvut 1-2, joissa ollaan koulussa ja kotona, luvut 3-4, 18 ja 20, joissa ollaan Harsomaailmassa)

9. Millainen perhe Susannalla on?

(vihje: luku 1)

10. Miltä Susanna näyttää?

(vihje: sivu 5 ja kansi)

11. Kuka on Aarni?

Miltä hän näyttää?

Millainen hän on?

(vihje: sivut 12-13, 20, 25, 28, 73, 75)

12. Millaisia ollumit ovat?

Miltä he näyttävät?

Miltä he kuulostavat?

(vihje: sivut 18, 20-22, 29, 42-43)

13. Kirjassa on monta erilaista liekkiä.

Millaisia he ovat?

(vihje: sivut 22-24, 29, 33, 51-52, 55, 60, 68-70)

Paikat

14. Missä paikassa kirjan tapahtumat ovat?

Tapahtuuko kaikki samassa paikassa?

(vihje: luvut 1-2 ja 8)

15. Miltä Harsomaailman metsä näyttää?

(vihje: luvut 14-15)

16. Missä Aarni asuu?

(vihje: luvut 11-12)

17. Millainen on liekkiöiden kaupunki?

(vihje: sivu 68)

Juoni

18. Mitä kirjassa tapahtuu?

Kerro omin sanoin lyhyesti.

Tapahtumat ovat kirjan juoni.

(vihje: koko kirja, katso myös takakansi)

**19. Mitä tapahtuu Susannan kotona,
kerhossa ja kotimatalla?**

Kerro lyhyesti.

(vihje: luvut 1-2)

20. Mitä tapahtuu Harsomaailmassa?

Kerro lyhyesti.

(vihje: luvut 3-27)

21. Kuinka kauan kirjan tapahtumat kestävät?

(vihje: sivu 77)

22. Mikä on Uustaho?

(vihje: luku 7)

23. Miksi liekkiö kuolee?

(vihje: luku 10)

**24. Miten Susanna ja Aarni
pakenevat ollumeja Aarnin kotoa?**

(vihje: luku 12)

25. Mitä Aarnin sormuksella voi tehdä?

(vihje: sivut 41-42)

26. Mitä on häkissä linnan pihalla?

(vihje: sivut 51-52)

Teema

27. Miksi Susanna on surullinen ja vihainen?

(vihje: sivut 3, 6, 26, 31, 33, 47, 70-72)

28. Miksi Susannalle tulee riitaa kavereiden kanssa?

(vihje: sivut 3-6, 33)

29. Kuka kertoi Susannalle Harsomaailmasta?

Mitä hän kertoi?

(vihje: sivut 25, 45-46)

30. Mitä mieltä sinä olet kirjasta?

Miksi?

Peruskysymykset – oikeat vastaukset opettajalle

Alla on tiedolliset mallivastaukset peruskysymyksiin. Nämä vastaukset on tarkoitettu opettajan apuvälineeksi. Oppilaiden tuotosten ei tarvitse olla samanmuotoisia tai yhtä tarkkoja. Näitä mallivastauksia ei myöskään ole tarkoitettu jaettavaksi suoraan oppilaille, vaan ne ovat opettajan työkalu. Tärkeintä on saada oppilaat positiivisessa hengessä prosessoimaan kirjaa, jonka he ovat lukeneet/kuunnelleet kokonaan. Moneen vastaukseen on mahdollista sisällyttää myös oppilaiden omaa tulkintaa kirjasta, tarinasta ja sen teemoista, ja tätä on hyvä kannustaa.

Tämän tehtävän kysymykset on tarkoitettu ohjaamaan oppilaita kohti kirjallisuusanalyysia. Jos opettajan tavoitteena on saada oppilaat pohtimaan kirjaa ja sen teemoja vielä enemmän itse, käyttöön voi ottaa tämän tehtäväpaketin viimeisen tehtävän, eli pohdintatehtävät. Niitä on myös mahdollista sekoittaa näiden kysymysten kanssa.

Tekijät

1. Kirjan nimi on Unohtunut maa. Kuka sen on kirjoittanut?

Satu Leisko.

2. Milloin kirja on ilmestynyt?

Vuonna 2014.

3. Onko tämä tavallinen kirja? Kirjan takana on tämä merkki: Mitä se tarkoittaa?

Tämä on selkokirja. Kirja on helpompi lukea kuin tavallinen kirja.

4. Kuka on piirtänyt kirjan kuvat? Hän on kuvittaja.

Kuvittaja on Marjo Nygård.

Henkilöt

6. Kuka on kirjan päähenkilö? Mitä tiedät hänestä?

Päähenkilö on nuori tyttö, Susanna. Hän asuu kaksin äitinsä kanssa. Susannalla on ruskeat hiukset, vihreät silmät ja pisamia.

7. Onko kirjassa muita henkilöitä?

Kirjassa on Susannan äiti ja isä, Susannan kavereita, Aarni, ollumeja, kuoleva liekki, harmaa liekki, liekkiöiden parantaja ja muita liekkiöitä.

8. Ketkä ovat kirjassa päähenkilön ystäviä? Ketkä eivät ole päähenkilön ystäviä?

Ystäviä ovat Susannan äiti, Aarni, liekkiöiden parantaja ja liekot liekkiöiden kaupungissa. Lisäksi isä on Susannalle rakas. Myös ystävät ovat Susannalle tärkeitä, vaikka hän on epäreilu heitä kohtaan kirjan alussa.

Ystäviä eivät ole ollumit. Harmaa liekkokkaan ei ole ystävä, koska se on ollumien apuri. Myös kuoleva liekki oli ollumien apuri, mutta se katu tekojaan, ennen kuin kuolee.

9. Millainen perhe Susannalla on?

Susannalla on äiti ja isä. Isä on muuttanut pois, joten Susanna asuu kaksin äidin kanssa.

10. Miltä Susanna näyttää?

Hänellä on ruskeat pitkät hiukset, vihreät silmät ja paljon pisamia.

11. Kuka on Aarni? Miltä hän näyttää? Millainen hän on?

Aarni on salaperäinen poika, jonka Susanna tapaa kotimatalla. Hänellä on tavalliset vaatteet, mutta muuten hän ei ole tavallinen. Hänen silmänsä vaihtavat väriä. Hänen ihonsa ja vaaleat hiuksensa hohtavat. Hän lumooa Susannan. Susanna ja Aarni ovat leikkineet lapsena yhdessä Harsomaailmassa.

12. Millaisia ollumit ovat? Miltä he näyttävät? Miltä he kuulostavat?

Ne eivät näytä ihmisiltä. Niillä on pienet kasvot, silmät ovat lähellä toisiaan ja suut irvistävät. Kaikilla on parta ja pitkät harmaat paidat. Niiden kädet ja jalat ovat pitkät ja vartalo lyhyt. Niillä on vihainen ilme koko ajan ja pitkät, terävät hampaat. Ollumit huutavat, kiljuvat ja karjuvat.

13. Kirjassa on monta erilaista liekkoa. Millaisia he ovat?

Liekoilla on ihmiskasvot ja pienet kädet. Jalkojen sijasta niillä on pyrstö. Hiukset voivat olla eriväriset vaaleat (esim. pitkät valkoiset tai harmaat). Liekot ovat kauniita. Ne hehkuvat pimeässä. Liekkojen parantaja osaa hehkua eri väreissä. Osa liekoista on hyviä ja ystävällisiä, osa auttaa ollumeja ja silloin ne ovat arvaamattomia. Kuoleva liekko oli hyvin surullinen ja katui, että oli auttanut ollumeja.

Paikat

14. Missä paikassa kirjan tapahtumat ovat? Tapahtuuko kaikki samassa paikassa?

Tapahtumat sijoittuvat Susannan kotiin, kouluun ja kerhoon sekä Harsomaailmaan. Harsomaailman paikkoja ovat metsä, joki, Aarnin koti puussa, Minoan linna ja liekkojen kaupunki.

15. Miltä Harsomaailman metsä näyttää?

Harsomaailmassa kasvaa kuusia, mäntyjä, koivuja, palmuja, erilaisia ja erivärisiä kukkia sekä valkoisia liljoja. Metsässä tuoksuu hyvältä ja linnut laulavat.

16. Missä Aarni asuu?

Aarni asuu valtavan suuren puun sisällä, aivan puun latvassa.

17. Millainen on liekkojen kaupunki?

Liekkojen kodit ovat upeita valopalloja ja niitä riippuu kaikkialla puiden oksilla. Ne ovat täynnä koristeluja ja ne valaisevat koko metsän. Kaupunki on kuitenkin vielä keskeneräinen. Kaupungissa on myös tuhoutuneita taloja, joita liekot eivät vielä ole korjanneet myrskyn jälkeen.

Juoni

18. Mitä kirjassa tapahtuu? Kerro omin sanoin lyhyesti. Tapahtumat ovat kirjan juoni.

Susannan isä on muuttanut pois kotoa ja luvannut pitää yhteyttä Susannaan. Isä ei kuitenkaan pidä lupaustaan. Susanna on surullinen ja vihainen. Hänelle tulee usein riitaa kotona äidin kanssa ja myös koulussa sekä vapaa-ajalla kavereiden kanssa. Kerhossa Susanna tekee tahallaan kiusaa kaverilleen Teijalle ja piilottaa hänen puhelimensa. Muut eivät ymmärrä Susannan käytöstä. Susanna lähtee vihaisena ja häpeissään kotiin. Kotimatalla hän tapaa yllättäen kiinnostavan pojan ja lähtee hetken mielihoiteesta hänen mukaansa. Äkkiä Susanna pääsee uuteen, salaperäiseen maailmaan nimeltä Harsomaailma. Se alkaa tuntua Susannasta tutulta, samoin kuin poika, jonka nimi on Aarni. Harsomaailmassa Susanna törmää ollumeihin ja liekkoihin. Ollumit lähtevät jahtaamaan Susannaa ja Aarnia ja heidän täytyy paeta. Lopulta Aarni kuljettaa heidät taikasormuksen avulla piiloon Minoan linnaan, ollumien kodin yläkertaan. Susanna huomaa, että ollumit pitävät erikoista liekkoa vankina, ja haluaa pelastaa sen. Pelastusretki onnistuu ja Susanna, Aarni sekä liekko pääsevät pakoon. Susanna muistaa, että hänen isänsä on alun perin kertonut hänelle Harsomaailmasta. Susanna, Aarni ja liekkojen parantaja menevät yhdessä liekkojen kaupunkiin. Liekkojen parantaja yrittää auttaa Susannaa. Lopulta Susanna palaa takaisin kotiin ja haluaa korjata asiat kavereiensa kanssa. Aarni saattaa hänet kotimatalle ja antaa liljan hänen hiuksiinsa. Susannan äiti on jo hädissään etsimässä Susannaa. Kotona Susanna huomaa, että isä on viimein yrittänyt soittaa hänelle.

19. Mitä tapahtuu Susannan kotona, kerhossa ja kotimatalla? Kerro lyhyesti.

Susannan isä on muuttanut pois kotoa ja luvannut pitää yhteyttä Susannaan. Isä ei kuitenkaan pidä lupaustaan. Susanna on surullinen ja vihainen. Hänelle tulee usein riitaa kotona äidin kanssa ja myös koulussa sekä vapaa-ajalla kavereiden kanssa. Kerhossa Susanna tekee tahallaan kiusaa kaverilleen Teijalle ja piilottaa hänen puhelimensa. Muut eivät ymmärrä Susannan käytöstä. Susanna lähtee vihaisena ja häpeissään kotiin. Kotimatalla hän tapaa yllättäen kiinnostavan pojan ja lähtee hetken mielihoiteesta hänen mukaansa Harsomaailmaan. Kun Susanna kirjan lopussa palaa kotiin Harsomaailmasta, äiti on jo hädissään etsimässä häntä. Kotona Susanna huomaa, että isä on viimein yrittänyt soittaa hänelle.

20. Mitä tapahtuu Harsomaailmassa? Kerro lyhyesti.

Matkalla kerhosta kotiin Susanna tapaa salaperäisen pojan, Aarnin. Hänen mukanaan Susanna pääsee salaperäiseen maailmaan nimeltä Harsomaailma. Se alkaa tuntua Susannasta tutulta, samoin kuin Aarni. Harsomaailmassa Susanna törmää ollumeihin ja liekkiöihin. Ollumit lähtevät jahtaamaan Susannaa ja Aarnia ja heidän täytyy paeta. Lopulta Aarni kuljettaa heidät taikasormuksen avulla piiloon Minoan linnaan, ollumien kodin yläkertaan. Susanna huomaa, että ollumit pitävät erikoista liekkiä vankina, ja haluaa pelastaa sen. Pelastusretki onnistuu ja Susanna, Aarni sekä liekki pääsevät pakoon, liekkiöiden kaupunkiin. Susanna muistaa, että hänen isänsä on alun perin kertonut hänelle Harsomaailmasta. Liekkiöiden kaupungissa parantaja yrittää auttaa Susannaa. Lopulta Susanna lähtee takaisin kotiinsa. Aarni saattaa hänet kotimatkalta ja antaa liljan hänen hiuksiinsa.

21. Kuinka kauan kirjan tapahtumat kestävät?

Harsomaailmassa kuluu pari päivää. Oikeassa maailmassa kuluu vähemmän aikaa, vain tunteja, iltapäivästä alkuyöhön.

22. Mikä on Uustaho?

Uustaho on noppapeli, jota ollumit pelaavat. Se ollumi, joka voittaa pelin, joutuu metsästäämään ruokaa muille. Ollumien pelin voittaja on siis tavallaan häviöjä.

23. Miksi liekki kuolee?

Ollumit hyökkäävät sen kimppuun, koska se ei ole löytänyt Susannaa ja Aarnia, vaan he pääsevät karkuun. Liekki loukkaantuu pahasti ja kuolee.

24. Miten Susanna ja Aarni pakenevat ollumeja Aarnin kotoa?

Ensin he menevät parvekkeelle. Siellä Aarni ottaa kyynelen ja taikoo siitä valtavan vesipallon. Aarni ja Susanna menevät vesipallon sisälle ja leijuvat sen sisällä maahan.

25. Mitä Aarnin sormuksella voi tehdä?

Se on taikasormus, ja sen avulla voi siirtyä paikasta toiseen.

26. Mitä on häkissä linnan pihalla?

Häkissä on vankina liekki, joka osaa vaihtaa väriä. Se on liekkiöiden parantaja.

Teema

27. Miksi Susanna on surullinen ja vihainen?

Isä on luvannut soittaa hänelle (ja pitää yhteyttä), mutta isä ei ole soittanut eikä vastaa puhelimeen. Susanna ei ymmärrä, miksi.

28. Miksi Susannalle tulee riitaa kavereiden kanssa?

Susanna on kateellinen kaverilleen Teijalle. Siksi Susanna piilottaa kerhossa tahallaan Teijan puhelimen paperipinoon. Muut eivät ymmärrä, miksi Susanna käyttäytyy näin, eikä Susanna osaa tai oikein halua selittää, miksi hänellä on paha mieli.

29. Kuka kertoi Susannalle Harsomaailmasta? Mitä hän kertoi?

Susannan isä kertoi Susannalle Harsomaailmasta, kun Susanna oli pieni. Isä kertoi ollumeista, liekkiöistä ja siitä, miten Harsomaailmaan pääsee. Kun Susanna oli pieni, Harsomaailma oli erilainen: ollumit olivat karvaisia pieniä peikkoja, jotka hii-viskelivät öisin sängyn alla ja joilla oli pitkä karvainen häntä (jonka päälle ne joskus tallasivat). Niillä ei ollut torahampaista eivätkä ne syöneet ihmisiä. Liekit olivat ennen kuin tulikärpäsiä, jotka asuivat korkeissa puissa ja tanssivat öisin pimeässä.

Kirjoita vastaus kysymykseen

Tavoitteet: tuottamistaidot, kirjalliset taidot, tekstinymmärtäminen, referointitaitojen harjoittelu

Valitse omalle ryhmällesi sopiva kysymys tai kysymykset. Jätä pois ne kysymykset, jotka ovat liian vaikeita tai helppoja ryhmällesi. Oppilaat voivat työskennellä myös pareittain, kun he etsivät oikeita vastauksia. Kysymykset voi toteuttaa myös sähköisesti joko koulun omalla alustalla (esim. Moodle, Fronter, ItsLearning) tai internetissä (esim. Padlet).

Ryhmä voi myös koota yhteisen wikin, jossa kirjaa käsitellään koulussa lukemisen jälkeen. Silloin opettaja voi koostaa oppilaille yhden tehtäväpaketin kaikista tämän lisämateriaalin tehtävistä ja oppilaat vastaavat tehtäviin wikissä. Oppilaat voivat vastata kysymyksiin tekemällä erityyppistä materiaalia wikiin, esimerkiksi tekstiä, puhetta, ääntä, videota, kuvia. Opettaja päättää, vastaako jokainen oppilas wikissä esimerkiksi tiettyyn 1–3 kysymykseen vai saavatko oppilaat itse päättää, mihin kysymykseen he vastaavat tai millä tavalla tuottavat vastauksensa.

1. Mitä tapahtuu Susannan kerhossa?

Vihje: lue luku 2.

2. Miltä Susannasta tuntuu kotimatalla?

Vihje: lue luku 3.

3. Mitä tapahtuu, kun Susanna tarttuu Aarnia kädestä?

Vihje: lue sivut 13–14.

4. Miksi Aarni ei heti kerro nimeään Susannalle?

Vihje: lue sivut 13–15.

5. Miksi ollumit ovat vaarallisia?

Vihje: lue sivut 21–22.

6. Millainen on Minoan linna?

Vihje: lue sivut 41–44 ja 53–55.

7. Miten Susanna ja Aarni pääsevät alas tornista?

Vihje: lue luku 20.

8. Miksi taikasormusta ei voi käyttää linnan pihalla?

Vihje: lue sivu 63.

9. Mitä liekkiöiden parantaja osaa tehdä?

Vihje: lue sivut 51–52 ja 68–69.

10. Mitä Susannan täytyy tehdä, kun hän palaa takaisin kotiin?

Vihje: lue sivu 74.

Kirjoita vastaus – oikeat vastaukset opettajalle

Alla ovat tiedolliset mallivastaukset avoimiin kysymyksiin. Oppilaiden omien vastausten ei tarvitse olla yhtä kattavia tai samanmuotoisia. Tehtävän tarkoitus on harjoituttaa oppilaiden referointitaitoja sekä taitoja sanallistaa lukemaansa sekä omia tulkintojaan tarinasta. Mallivastaukset on tarkoitettu opettajan työkaluksi, eikä niitä ole tarkoitettu jakaa oppilaille sellaisenaan.

1. Mitä tapahtuu Susannan kerhossa?

Susanna on kateellinen kaverilleen Teijalle. Susanna piilottaa tahallaan Teijan puhelimen paperipinoon, koska ajattelee, että se olisi huvittavaa. Teija hätääntyy, kun puhelin on kadoksissa. Kaikki etsivät puhelinta. Lopulta Susanna kertoo, missä puhelin on. Muut ovat vihaisia ja ihmeissään siitä, miksi Susanna on käyttäytynyt näin.

2. Miltä Susannasta tuntuu kotimatalla?

Susanna on vihainen, kaikki raivostuttaa häntä. Susanna varmasti hävettää, ja hän on hämmentynyt. Oikeasti hän on surullinen.

3. Mitä tapahtuu, kun Susanna tarttuu Aarnia kädestä?

Silloin he siirtyvät Harsomaailmaan. Susanna kuulee humahduksen, ja häntä huimaa hetken. Sen jälkeen metsä on erilainen kuin aikaisemmin.

4. Miksi Aarni ei heti kerro nimeään Susannalle?

Aarni ajattelee, että Susanna muistaa ja tietää sen jo. He ovat tavanneet toisensa lapsina Harsomaailmassa.

5. Miksi ollumit ovat vaarallisia?

Ollumit syövät muita. Ne voivat myös purra pitkillä ja terävillä hampaillaan tai hyökätä kimppuun ja satuttaa, kuten liekkiä.

6. Millainen on Minoan linna?

Tornihuone on suuri, ja siellä on kauniit, korkeat ikkunat. Se on kalustettu hienosti, mutta joka puolella on pölyä, koska huoneessa ei asu ketään. Torni on korkea.

Portaikko on korkea, vanha ja osittain huonokuntoinen. Siellä on pimeää, sillä ikkunoista tulee vain vähän valoa. Jotkut linnan osat on hylätty kokonaan, ja ne rapautuvat vähitellen palasiksi. Joissakin paikoissa on hyvin sotkuista ja pelottavaa. Ollumit ovat rikkoneet paikkoja sekä huonekaluja.

Salakäytävä on kapea ja portaat ovat jyrkät. Salakäytävän seinä tuntuu niljakkaalta ja katosta roikkuu likaa. Linnan piha on hiekkainen.

7. Miten Susanna ja Aarni pääsevät alas tornista?

Ensin he kulkevat tornin portaita. Kun portaita ei enää pääse eteenpäin, harmaa liekki näyttää heille salakäytävän. Se vie linnan pihalle.

8. Miksi taikasormusta ei voi käyttää linnan pihalla?

Taikasormus toimii vain tornissa. Sen avulla voi siirtyä vain tiettyjen paikkojen välillä, esimerkiksi tornista ja metsän ontoista puista.

9. Mitä liekkiöiden parantaja osaa tehdä?

Se osaa vaihtaa väriään. Se pystyy myös parantamaan muiden surun. Muut liekit vahvistuvat ja voimistuvat, kun ne koskettavat parantajaa.

10. Mitä Susannan täytyy tehdä, kun hän palaa takaisin kotiin?

Hänen täytyy korjata asiat ja pyytää anteeksi ystäviltaan. Susanna myös ajattelee, että hänen täytyy jatkossa olla ilman isää, koska isästä ei kuulu mitään.

Tavoitteet: tuottamistaidot, kirjalliset taidot, ihmisen kuvaileminen

Oppilaat kirjoittavat kuvasta tehtävänannon A tai B mukaisesti, ryhmän tason mukaan. Taitavat kirjoittajat voivat toki tehdä molemmat tehtävät. Oppilaiden kanssa voi olla hyödyllistä keskustella ihmisen kuvailemisesta ennen kuin oppilaat aloittavat tehtävän. Jos kirjoittaminen on hankalaa, oppilaiden kanssa voi laatia tukisanalistan, joka sisältää sopivia sanoja, fraaseja ja mallilauseita. Tehtävän voi tehdä paperille (ja opettaja korjaa) tai sähköisesti. Jos ryhmä tekee tehtävänannon B, oppilaille on hyvä antaa tilaisuus tutustua toistensa teksteihin.

Ryhmässä voi myös keskustella siitä, mitä tulkinta tarkoittaa: Jokaisella on oikeus tulkita kuulemaansa tarinaa haluamallaan tavalla, mutta oma tulkinta täytyy osata perustella. Lisäksi täytyy muistaa, että ryhmän muilla jäsenillä on yhdenvertainen oikeus omaan perusteltuun tulkintaansa. Jos tehtävänä on itse kuvitella uusi henkilö, vapaudet omaan tulkintaan ovat suuremmat.

Kirjoita kuvasta – tapahtuma

Kuva 2

Tavoite: tuottamistaidot, kirjalliset taidot, toiminnan kuvaileminen

Oppilaat kirjoittavat kuvasta tehtävänannon A tai B mukaisesti, ryhmän tason mukaan. Taitavat kirjoittajat voivat toki tehdä molemmat tehtävät. Oppilaiden kanssa voi olla hyödyllistä keskustella toiminnasta ja toiminnan kuvaamisesta ennen kuin he aloittavat tehtävän. Jos kirjoittaminen on hankalaa, oppilaiden kanssa voi laatia tukisanalistan, joka sisältää sopivia sanoja, fraaseja ja mallilauseita. Tehtävän voi tehdä paperille (ja opettaja korjaa) tai sähköisesti. Jos ryhmä tekee tehtävänannon B, oppilaille on hyvä antaa tilaisuus tutustua toistensa teksteihin.

Ryhmässä voi myös keskustella siitä, mitä tulkinta tarkoittaa: jokaisella on oikeus tulkita kuulemaansa tarinaa haluamallaan tavalla, mutta oma tulkinta täytyy osata perustella. Lisäksi täytyy muistaa, että ryhmän muilla jäsenillä on yhdenvertainen oikeus omaan perusteltuun tulkintaansa. Jos tehtävänä on keksiä tarinaa itse, vapaudet omaan tulkintaan ovat suuremmat.

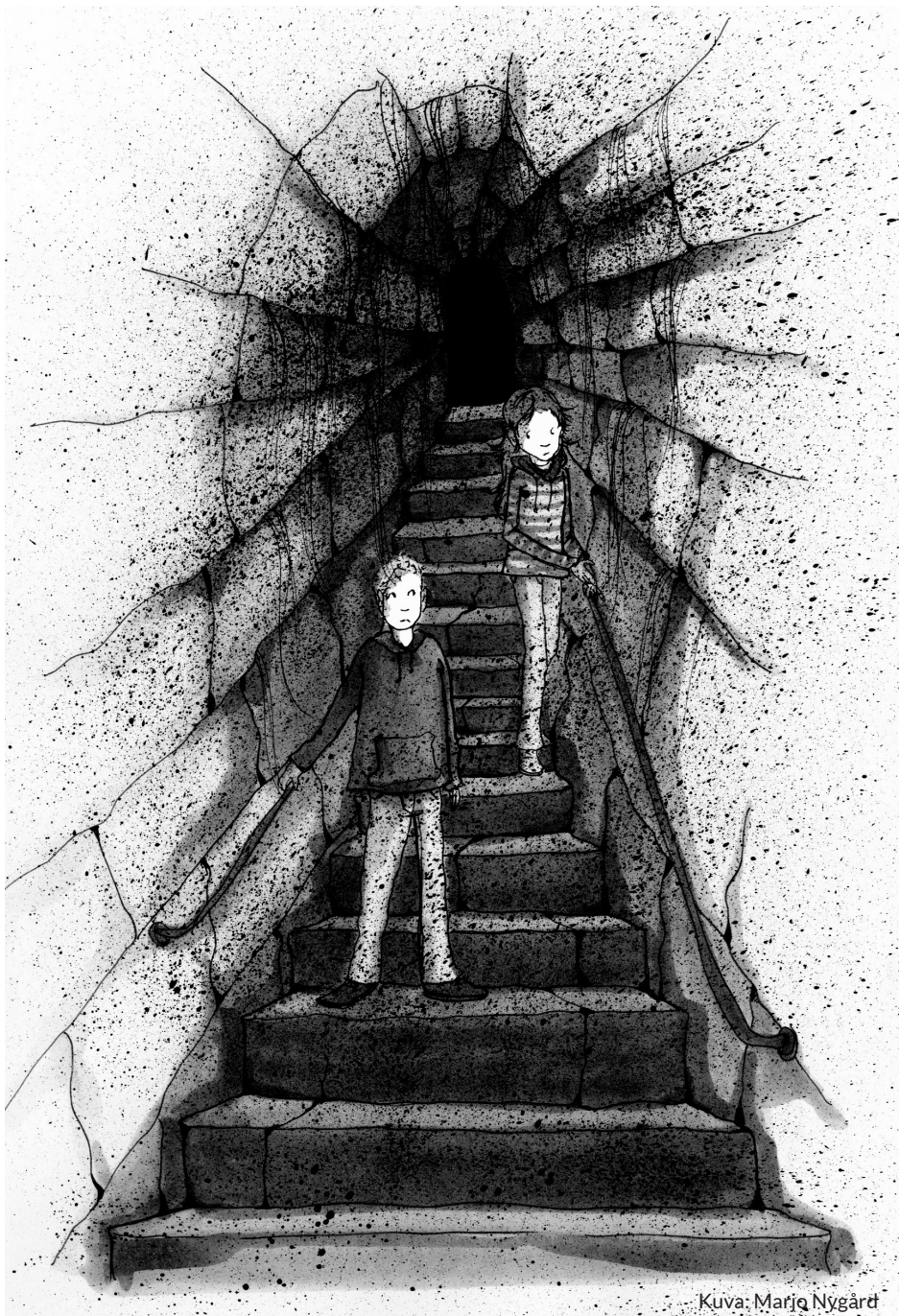

- a) Kuka on kuvassa?
Kerro, mitä tiedät hänestä.

- b) Keksi itse, kuka kuvassa on.
Anna hänelle uusi nimi,
älä käytä kirjan henkilön nimeä.

Kirjoita vastaus kysymyksiin:

- Kuka kuvassa on?
- Mistä hän on kotoisin?
Onko hän kotoisin meidän maailmastamme
vai jostakin toisesta maailmasta?
- Kuinka vanha hän on?
- Minkä näköinen hän on?
- Millainen luonne hänellä on?
- Missä hän asuu nyt?
- Mistä hän tykkää?
- Mitä hän pelkää?

a) Mitä kuvassa tapahtuu?

Kerro kuvasta.

b) Keksi oma tarina.

Anna ihmisille ja paikalle uudet nimet,
älä käytä kirjan nimiä.

Kirjoita vastaus kysymyksiin:

- Keitä kuvassa on?
- Ovatko he ystäviä?
- Missä he ovat?
- Miksi he ovat siellä?
- Mitä he tekevät kuvassa?
- Mitä he tekevät seuraavaksi?

Pohdintatehtävä

Tavoite: kirjallinen ja/tai suullinen tuottaminen, tekstianalyysin harjoittelu, referointitaitojen harjoittelu

Pohdintatehtävät on tarkoitus tehdä, kun koko kirja on luettu/kuunneltu. Opettaja voi harkiten poimia yksittäisiä kysymyksiä esimerkiksi koko ryhmän käyttöön jo aiemmin. Ennen pohdintatehtäviä voi ryhmälle käyttää myös muita, enemmän asiasisältöä luotaavia kysymyksiä.

Kirjan lukemisen jälkeen oppilaat työskentelevät parin kanssa tai esim. kolmen hengen ryhmissä. Anna jokaiselle parille 2–3 kysymystä eri puolilta kirjaa. Kysymykset edellyttävät asian pohtimista tai oman mielipiteen muodostamista tarinasta, pelkkä mekaaninen vastausten etsiminen ei riitä tai ole edes tehtävän varsinainen tavoite. Oppilaat voivat kuitenkin tukeutua kirjaan, jos haluavat.

Kun oppilaiden vastaukset ovat valmiit, parit kiertävät muiden pariin joukossa metodilla speed dating (esimerkiksi 5 min per pari). He keskustelevat tehtävistä keskenään, esimerkiksi mitkä tehtävät kummallakin parilla oli (kysymykset ovat osin samoja eri pareilla), miten kumpikin pari vastasi niihin ja onko toinen pari samaa mieltä ratkaisusta (miksi – miksi ei). Keskustelussa oppilaat harjoittelevat oman vastauksensa esittämistä ja saavat lisäksi uutta tietoa tarinasta ja tulkinnoista muilta pareilta.

Ennen keskusteluosuutta oppilaiden on hyvä saada ohjausta siinä, miten he voivat keskustella erilaisista tulkinnoista. Jokaisella on oikeus tehdä omia tulkintojaan tarinasta. Tulkinnat täytyy kyetä perustelemaan. Lisäksi on opeteltava sitä, että oma tulkinta on yksi muiden joukossa.

Jos ryhmä tarvitsee runsaasti tukea ja harjaantumista pohdintatehtävissä, opettaja voi valita kysymyksistä 2–3, heijastaa ne taululla koko luokalle ja käsitellä kysymykset yhteisesti oppitunnilla.

- 1. Susanna ottaa Teijan puhelimen salaa.
Miksi hän sinun mielestäsi tekee niin?**
Vihje: luku 2.
- 2. Miltä Teijasta tuntuu, kun Susanna on piilottanut hänen puhelimensa?
Mitä tekstissä lukee?
Mitä sinä ajattelet?**
Vihje: luku 2.
- 3. Susanna haluaa seurata Aarnia Harsomaailmaan.
Miksi? Mitä sinä ajattelet?**
Vihje: luku 3.
- 4. Kenen naurua Susanna kuulee Harsomaailman metsässä?
Aarni varoittaa Susannaa siitä.
Miksi sinun mielestäsi Susanna ei kuuntele Aarnin varoitusta?**
Vihje: luku 5.

- 5. Liekko näkee Susannan ja Aarnin.
Miksi sinun mielestäsi Aarni
yrittää suojata Susannaa liekolta?**

Vihje: luku 7.

- 6. Onko Aarni sinun mielestäsi ihminen?
Miksi?**

Vihje: luvut 3, 4 ja 6.

- 7. Miten Aarni auttaa Susannaa?
Kirjasta löytyy monta eri tapaa.
Minkä sinä muistat?**

- 8. Mitä luulet, miksi ollumit pitävät
liekkojen parantajaa vankina linnassa?**

- 9. Harmaa liekko antaa Susannalle
ja Aarnille etumatkaa.
Mitä luulet, miksi Susanna luottaa
harmaaseen liekkoon?**

Vihje: luku 20.

- 10. Ollumit putoavat alas tornin portaista.
Mitä luulet, miten ollumeille käy,
kun ne putoavat?**

- 11. Miksi liekkojen parantaja
ei voi auttaa Susannaa?
Kuka sinun mielestäsi voi auttaa Susannaa?**

Vihje: luvut 25 ja 26.

- 12. Mitkä asiat ovat samanlaisia
Harsomaailmassa ja meidän maailmassamme?**

- 13. Mitkä asiat ovat erilaisia
Harsomaailmassa ja meidän maailmassamme?**

Vihje: esim. sivut 16, 27-28, 32, 35-36, 60-62.

- 14. Susannaa hermostuttaa palata kotiin
Harsomaailmasta. Miksi?**

Vihje: luvut 26 ja 27.

15. Aarni antaa Susannalle kukan,
kun Susanna lähtee kotiin.
Kukka on lilja.
Nimi Susanna tarkoittaa liljaa.
Miksi sinun mielestäsi Aarni antaa liljan Susannalle?
16. Miten kirjan nimi "Unohtunut maa"
mielestäsi liittyy tarinaan? Miksi?
17. Kuka on sinulle kirjan tärkein henkilö tai hahmo?
Miksi?
18. Onko kirjassa jotakin,
mitä et ymmärrä?
19. Mistä kirjan kohdasta pidit eniten?
Miksi? Kerro kolme syytä.
20. Kenelle suosittelisit tätä kirjaa? Miksi?

Pohdintatehtävät – oikeat vastaukset opettajalle

Alla on vastausehdotuksia pohdintatehtäviin asiasisällön osalta. Opettaja voi hyväksyä näistä yhden tai monta vaihtoehtoa. Lisäksi oppilaiden on tarkoitus tuottaa omia vastausehdotuksia. **Kaikkiin kysymyksiin tulee mielipidekysymyksen osalta oppilaiden omat vastaukset.** Tämä vastausavain on tarkoitettu opettajan työvälineeksi, eikä vastauksia ole tarkoitus jakaa oppilaille suoraan.

1. Susanna ottaa Teijan puhelimen salaa. Miksi hän sinun mielestäsi tekee niin?

Hän on kateellinen. Hänestä tuntuu siltä, että Teijalla on kaikkea ja hänellä ei ole mitään. Voi olla, että Susanna ei oikeasti usko, että tämä olisi hauskaa. Hän tekee kiusaa, koska hänellä on itsellään paha mieli ja hän tuntee itsensä ulkopuoliseksi.

2. Miltä Teijasta tuntuu, Susanna on piilottanut hänen puhelimensa? Mitä tekstissä lukee? Mitä sinä ajattelet?

Teija hermostuu ja itkee, kun puhelinta ei löydy. Hän on järkyttynyt ja vihainen, kun kuulee, että Susanna tahallaan piilotti sen. Hän ei ymmärrä, miksi Susanna käyttäytyy näin. Hänen voi myöhemmin olla myös vaikea luottaa Susannaan.

3. Susanna haluaa seurata Aarnia Harsomaailmaan. Miksi? Mitä sinä ajattelet?

Ehdotuksia: Susanna ei halua olla kotona (koska häntä hävettää, suututtaa ja hän on surullinen). Aarni on Susannasta kiinnostava, komea ja erikoinen. Aarni ymmärtää, miltä Susannasta tuntuu. Susannasta tuntuu hyvältä ja onnelliselta, kun hän on Aarnin kanssa.

4. Kenen naurua Susanna kuulee Harsomaailman metsässä? Aarni varoittaa Susannaa siitä. Miksi sinun mielestäsi Susanna ei kuuntele Aarnin varoitusta?

Susanna kuulee ollumien naurua. Se kuulostaa hänestä aluksi iloiselta. Hän ei ajattele vaaraa, koska hänen mielestään kaikki asiat ovat jo pielessä kotona. Susanna ei usko, että Harsomaailma voisi olla pahempi kuin tilanne kotona.

5. Liekko näkee Susannan ja Aarnin. Miksi sinun mielestäsi Aarni yrittää suojata Susannaa liekolta?

Hän ei halua, että liekko näkee Susannan. Liekko voi kertoa Susannasta ollumeille. Aarni pelkää, että liekko tekee jotakin pahaa Susannalle. Aarni ajattelee, että liekko on arvaamaton. Aarni välittää Susannasta.

6. Onko Aarni sinun mielestäsi ihminen? Miksi?

Ehdotuksia: Aarnin silmät vaihtavat väriä, hänen ihonsa ja hiuksensa hohtavat ja Susanna itse ajattelee, että Aarni ei näytä ihmiseltä, sillä hän on liian kaunis. / Aarni on Harsomaailman ihminen, ja siellä ihmiset ovat erilaisia. Toisaalta Aarni ei muistuta mitään muuta Harsomaailman olentoa, ehkä hän siis on ihminen.

7. Miten Aarni auttaa Susannaa? Kirjasta löytyy monta eri tapaa. Minkä sinä muistat?

Ehdotuksia: Aarni suojelee Susannaa ollumeilta ja liekoilta. Hän vie Susannan turvaan ja lohduttaa Susannaa, kun hänestä tuntuu pahalta. Susanna voi kertoa Aarnille huoliaan ja esimerkiksi isästä. Aarni auttaa Susannaa korjaamaan asioita Harsomaailmassa. Aarni piristää Susannaa. Aarni kertoo Susannalle, että välittää hänestä ja että Susanna on tärkeä.

8. Mitä luulet, miksi ollumit pitävät liekkojen parantajaa vankina linnassa?

Ehdotuksia: Se on tärkeä liekko ja sen poissaolo liekkojen luota varmasti vahingoittaa liekkoja. Ollumit eivät ehkä halua, että liekoilla menee hyvin. Ehkä ollumit haluavat itse hyötyä liekkojen parantajasta jotenkin.

9. Harmaa liekko antaa Susannalle ja Aarnille etumatkaa. Mitä luulet, miksi Susanna luottaa harmaaseen liekkoon?

Ehdotuksia: Harmaa liekko näyttää Susannasta siltä, että sen sanaan voi luottaa. Ehkä Susanna tietää, että liekot eivät ole pohjimmiltaan pahoja. Ehkä Susanna uskoo, että he pääsevät joka tapauksessa pakoon ollumeja. Ehkä Susanna luulee, että he voivat paeta linnan pihalta sormuksen avulla – hän ei tiedä, että heidän täytyy palata torniin.

10. Ollumit putoavat alas tornin portaista. Mitä luulet, miten ollumeille käy, kun ne putoavat?

Ehdotuksia: Ollumit kuolevat. / Ollumit loukkaantuvat. / Ollumit eivät pysty enää koskaan tulemaan torniin. / Ollumit eivät enää voi seurata Susannaa, Aarnia tai liekkoa.

11. Miksi liekkojen parantaja ei voi auttaa Susannaa? Kuka sinun mielestäsi voi auttaa Susannaa?

Ehdotuksia: Suru on jo osa Susannaa, ja surun takia Susanna muuttuu erilaiseksi kuin ennen. Mutta muutos voi olla hyvinkin asia. Sen avulla Susanna ymmärtää enemmän ihmisistä ja maailmasta.

12. Mitkä asiat ovat samanlaisia Harsomaailmassa ja meidän maailmassamme?

Ehdotuksia: Molemmat ovat muuttuneet, esimerkiksi Susannan perhetilanne ja liekkujen kaupunki. Kotona äiti on Susannan puolella, Harsomaailmassa Aarni. Osa Harsomaailman puista ja kasveista on samanlaisia kuin todellisessa maailmassa (osa taas on erilaisia).

13. Mitkä asiat ovat erilaisia Harsomaailmassa ja meidän maailmassamme?

Ehdotuksia: Harsomaailmassa tina ei väänny, mutta teräs vääntyy. Meidän todellisuudessamme joessa ei voi pysyä sukelluksissa pitkään, puun sisälle ei yleensä voi rakentaa kotia, kyyneltä ei voi taikoa valtavan suureksi eikä kyynelpallon sisällä voi hypätä maahan. Harsomaailman metsässä kasvaa myös palmuja ja ilma tuoksuu hunajalta.

14. Susanna hermostuttaa palata kotiin Harsomaailmasta. Miksi?

Ehdotuksia: Hänen täytyy kohdata ystävänsä, jotka ovat varmastikin vihaisia ja loukkaantuneita. Susannan täytyy pyytää anteeksi ikäviä asioita, jotka hän on tehnyt. Myös Susannan äiti on surullinen ja vihainen, koska isä on muuttanut pois. Susanna ei myöskään halua olla ilman isäänsä, vaikka pärjääkin ilman.

15. Aarni antaa Susannalle kukan, kun Susanna lähtee kotiin. Kukka on lilja. Nimi Susanna tarkoittaa liljaa. Miksi sinun mielestäsi Aarni antaa liljan Susannalle?

Ehdotuksia: Aarni pitää Susannasta paljon, ja Susanna on hänelle tärkeä. Ehkä Aarni myös haluaa, että Susanna muistaa huolehtia itsestään ja tietää, että on tärkeä ja rakas.

16. Miten kirjan nimi "Unohtunut maa" mielestäsi liittyy tarinaan? Miksi?

Ehdotuksia: Unohtunut maa on sellainen osa Susannan lapsuutta ja suhdetta isään, minkä Susanna on unohtanut. Susanna tuntee, että isä on unohtanut hänet ja hän on itse unohtanut itsensä.